

Saksframlegg

Saksb: Mikkel Andreas Jørnson Kvasnes

Arkiv: K01 &13 14/4803-2

Dato:

02.09.2014

HØRING - BRUK AV SNØSCOOTER FOR FORNØYELSESKJØRING- FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM MOTORFERDSEL I UTMARK OG VASSDRAG OG FORSKRIFT FOR MOTORKJØRETØYER I UTMARK OG PÅ ISLAGTE VASSDRAG

Vedlegg:

Høringsbrev datert 10.07.2014

Sammendrag:

Klima- og miljødepartementet ønsker å åpne for mulighet for fornøyleskjøring med snøscooter i alle norske kommuner.

Bakgrunn:

Klima- og miljødepartementet har sendt på høring forslag til endringer i Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (motorferdsselforskriften). Høringsfristen er 19. september 2014. Endringene gjelder innføring av adgang til å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring.

Som det kommer fram av behandlingsløpet vil forventet vedtak komme etter høringsfristen. Kommunens saksbehandler har vært i kontakt med departement og fått bekreftet at instillingen fra administrasjonen kan bli tatt opp til vurdering dersom den sendes før fristen. Endelig vedtak må ettersendes.

Fakta:

Departementet prøvde i 2013 å iverksette en forsøksordning med snøscooterløyper i 104 kommuner. Dette forsøket ble imidlertid stoppet etter at sivilombudsmannen vurderte forsøket til å være ulovlig. Departementet har nå besluttet å sende på høring et lovforslag som ligner på de rammene som gjaldt for forsøket.

Om dagens rammer

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i utmark forbudt, jf. § 3 i motorferdselloven. Loven med forskrifter åpner imidlertid for enkelte unntak som i all hovedsak knytter seg til nyttekjøring. Forarbeidene til loven sier blandt annet at; «utgangspunktet for reguleringen av motorisert ferdsel i utmark er å søke å begrense ferdselen til formål og behov som har en allment akseptert nytteverdi, og derved begrense unødvendig kjøring og fornøyleskjøring. Samtidig skal regelverket sikre at den kjøring som er tillatt skjer til minst mulig skade og ulempe for naturmiljø og friluftsliv.

Departementet viser også til at det til tross for økt regulering, først ved loven i 1977 og deretter med forskriften i 1988 har vært en kraftig økning i antall snøscootere. Mye av grunnen kan tilskrives en mer liberal praksis i kommunene enn departementet den gang forutså.

Hverken motorferdselloven eller motorferdsselforskriften åpner nå for unødvendig kjøring og fornøyelseskjøring, bortsett fra i Nord-Troms og Finnmark hvor egne regler gjelder. Der kan fylkesmannen legge ut løyper som er åpne for allmennheten, altså en åpning for fornøyelseskjøring.

Departementets forslag

Ifølge departementet har flere kommuner de senere årene ytret ønske om å etablere scooterløyper for fornøyelseskjøring. Løypene ønskes etablert både som et tilbud til allmennheten og til bruk i reiselivssammenheng. Regjeringen ønsker at kommunene skal få større ansvar og råderett over eget lokalmiljø, dette kommer fram av Sundvollenerklæringen pkt. 10 der Regjeringen ville la kommunene forvalte motorisert ferdsel i utmark. Det er med bakgrunn i dette at regjeringen i utgangspunktet foreslo en forsøksordning i 104 kommuner og nå kommer med forslag om lovendring.

Departementet foreslår at det gis en viss åpning for kjøring med snøscooter til fornøyelsesformål ved at kommunene gis adgang til å etablere løyper for slik kjøring. Av hensyn til friluftsliv, sårbart naturmangfold og for dem som utsettes for støy skal det settes klare rammer for snøscooterkjøringen, herunder at kjøring kun kan skje i fastsatte løyper, at det gjelder absolutt forbud i spesifiserte områder og at kommunene må hensynta virkninger for friluftsliv, naturmangfold, hytteområder, kulturminner og kulturmiljø. Det skal legges opp til at etablering av snøscooterløyper for fornøyelseskjøring skal foregå som en planprosess etter plan- og bygningsloven.

Som følge av forslaget fra departementet må det gjøres endringer i motorferdselloven og i motorferdsselforskriften. I tillegg tar departementet opp enkelte problemstillinger de ønsker innspill på fra kommunen.

Praksis ved behandling av motorferdselsaker i Lillehammer kommune

Lillehammer kommune har over lang tid praktisert en restriktiv holdning til motorferdsel i utmark både sommer og vinter. Et viktig prinsipp ved behandling av søknader er at motorferdsel i utmark skal begrenses til et minimum og til aksepterte nytteformål. I utgangspunktet gis det ikke snøscooterløyper i Lillehammer utover de som er tildelt som leiekjøringsløyper. Det vil si at henvendelser/søknader som omhandler motorferdsel vinterstid så langt det er mulig henvises til kommunens leiekjørere. For å ta hensyn til friluftsliv, naturmiljø og de som utsettes støy fra motorisert ferdsel i utmark har kommunen praktisert vilkår for scooterkjøringen. Dette omfatter blant annet; nattforbud og helligdagsforbud. I tillegg må kjøringen følge eksisterende veitrasé eller tidligere oppkjørt scootertrasé. For Gropmarka må det søkes om særlig dispensasjon. Lillehammer kommune mener behandlingen av motorferdselsaker i kommunen over tid har vært i tråd med lovgivers intensjoner med motorferdselloverket, jf. over om å begrense motorferdsel til et minimum.

Vurdering:

Fornøyelseskjøring i utmark?

Lillehammer kommune har ikke gitt innspill til departementets forsøksordning for fornøyleseskjøring som var på høring tidligere. For Lillehammer kommune er det derfor viktigst å avklare det prinsipielle spørsmålet; er det riktig å åpne for muligheten for fornøyleseskjøring i utmark over hele Norge? Sekundært vil kommunen gi tilbakemelding på de konkrete endringene i bestemmelsene.

Begrense motorferdsel i utmark til et minimum

Departementet konstaterer følgende i pkt. 3 på side 3 i høringen: *«Økt støy og trafikkbelastninger i utmark er negativt bl.a. for friluftsliv og for sårbart naturmangfold, og for den som utsettes for støy som følge av slik ferdsel. En markert økt motorisering av norsk utmark er derfor ikke ønskelig og vil kunne få betydelige negative konsekvenser for det tradisjonelle friluftslivet og muligheten til å oppleve uberørt, stille natur»*. Departementet sier videre at, selv om det med forslagene legges til rette for en viss åpning for fornøyleseskjøring i utmark, er det fortsatt et mål å begrense motorferdsel i utmark mest mulig. Selv om departementet mener det kun er snakk om en «viss åpning» så er realiteten at det åpnes for et nytt kjøreformål, og rådmannen er av den oppfatning at når det åpnes for et nytt kjøreformål så vil det være vanskelig å nå dette målet. Evalueringen til norsk institutt for naturforskning (NINA) av forsøket fra 2001-2005 underbygger denne påstanden. Tvert i mot er det sannsynlig at en slik liberalisering kan gi en betydelig økning i motorferdselen i utmark, og som departementet selv sier er det negativt for *«friluftsliv og for sårbart naturmangfold, og for den som utsettes for støy som følge av slik ferdsel»*. At flere kommuner og fylkesting ønsker adgang til å etablere scooterløyper for fornøyleseskjøring er ikke et tungt nok argument for å iverksette en slik prosess over hele landet. Departementet sier også at det til tross for innføring av loven i 1977 og forskriften i 1988 har vært en stor økning i antall barmarkskjøretøy og snøscootere her i landet. I ettertid har man også sett at kommunene praktiserte regelverket svært forskjellig og ofte langt mer liberalt enn forutsatt. Med denne kunnskapen ville det være mer fornuftig å gjøre endringer i eller gi en presisering av loven og forskriften som sikrer lik behandling over hele landet og som sikrer at man kan nå målet om å begrense motorferdsel i utmark til et minimum i tråd med lovens intensjon.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

I pkt. 7 redegjør departementet for økonomiske og administrative konsekvenser av endringene. Der heter det bl.a. at de *«foreslåtte endringene vil innebære en betydelig utvidelse av adgangen til å bruke snøscooter i utmark»*. Denne orlyden med *«betydelig utvidelse av adgangen...»* kan virke mer omfattende enn *«en viss åpning»* som over. Det må kommenteres at dette ikke er forenelig med prinsippet (som departementet sier skal stå ved lag) om å begrense motorferdsel i utmark til et minimum. For å sikre at hensynet til naturmangfold ivaretas vil det videre bli økt behov for oppsyn, kontroll og veiledning. Oppsyn og kontroll vil være et samarbeid mellom statens naturoppsyn og politiet. En velfungerende oppsyns- og kontrolltjeneste vil også kreve veiledning og informasjon fra direktorat, fylkesmenn og kommuner. Det økte behovet vil i følge høringsbrevet kreve økte overføringer fra departementene. En mer fornuftig prioritering vil etter rådmannens oppfatning være økt oppfølging og veiledning av det eksisterende lovverket for å sikre lik praksis over hele landet.

Klimamål og folkehelse

I høringsbrevet kommenterer ikke departementet forholdet til klimagassutslipp eller folkehelse. Dette bør være relevante temaer når det skal åpnes nye muligheter for å benytte

motoriserte fremkomstmiddel i utmark. Departementet erkjenner selv at det vil bli økt motorferdsel i utmark ved endringene, noe også evalueringen av forsøkskommunene i perioden 2001-2005 viste. Der var konklusjonen til NINA klar; innføring av et nytt kjøreformål som forslaget her innebærer førte til økt støy- og trafikkbelastning totalt sett i forsøkskommunene.

Kommentarer til endringene

Målet med endringene og departementets mandat er å lovfeste en mulighet for fornøyleskjøring med snøscooter i utmark. Med dette som mål er endringsforslaget fornuftig og det må understrekes at det er positivt med krav om en grundig prosess etter plan- og bygningsloven og at det settes klare restriksjoner.

Konklusjon:

Rådmannen mener det ikke er samsvar mellom målet om å begrense motorferdsel i utmark til et minimum og det nye forslaget fra departementet. Forskning viser, og departementet erkjenner, at lovendringen vil føre til økt motorisert ferdsel i utmark. Til tross for klare rammer for etablering av løyper vil lovendringen kunne gi negative konsekvenser for naturmiljø og friluftsliv. Med bakgrunn i dette støtter ikke rådmannen forslagene om endring i motorferdselloven og motorferdselforskriften.

Rådmannen legger saken fram med slikt forslag til

I N N S T I L L I N G / V E D T A K :

1. Med bakgrunn i nasjonale mål og Lillehammer kommunes praksis om å redusere motorisert ferdsel i utmark til et minimum, støtter ikke Lillehammer kommune forslaget om å åpne for fornøyleskjøring med snøscooter i utmark.

Lillehammer, (dato)

Christian Fotland
Rådmann

Lars Rudi
Kommunalsjef